

Miljø og klima i EU høsten 2022 - halvårsrapport

Contents

Et halvår med tsjekkisk formannskap	3
Klima	5
Gjennombrudd i «Klar for 55»-pakken - EUs klimapolitikk for 2030 tar form.....	5
Enighet om fremtidens kvotesystem (ETS1+2) og sammenhengen ETS/CBAM samt det sosiale klimafondet (SCF).....	5
Trilogenighet om ETS luftfart.....	7
EU-enighet om klimaregelverket for skog- og arealbruk («LULUCF»)	8
EU enige om regelverk for ikke-kvotepliktige klimagassutslipp frem mot 2030.	9
Fra 2035 sier EU adjø til nye person- og varebiler med forbrenningsmotor.	10
Ingen trilogenighet enda om regelverk for bærekraftig drivstoff til luftfarten («ReFuelEU Aviation»)	11
Trilogforhandlingene om bærekraftig drivstoff i skipsfarten i gang («FuelEU Maritime»).....	11
Trilogenighet om karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM)	12
Lite fremdrift i diskusjonene i Rådet om revidert energiskattedirektiv	13
Rådet og Europaparlamentet diskuterer egne forhandlingsposisjoner til regelverksforslagene til reduksjon av kortlevde klimagasser	14
Kommisjonen foreslår en sertifiseringsordning for karbonfjerning.....	15
Trilogforhandlinger om revidert fornybardirektiv	15
Trilogforhandlinger om revidert energieffektiviseringsdirektiv	16
Revidert bygningsenergidirektiv	16
Forslag til forordning om reduksjon av metanutslipp fra energisektoren	16
Hydrogen- og avkarboniseringspakken	16
REPowerEU: endringer i fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet og bygningsenergidirektivet	16
REPowerEU: raskere konsesjonsbehandling av fornybare energiprojekt	17
Miljø	17
Trilogenighet om batteriforordningen	17
Enighet om forordning for å forhindre omsetning av produkter på EU-markedet som bidrar til avskoging og skogforringelse	19
Lovforslag om restaurering av natur behandles i Rådet og Europaparlamentet	20
Nullforurensningspakken behandles nå i Rådet og Europaparlamentet.....	21
Revisjon av luftkvalitetsdirektivene.....	21
Revisjon av avløpsdirektivet (Review of the urban wastewater treatment directive).....	22
Reviderte lister for forurensende stoffer i overflatevann og grunnvann	23
Sirkulær økonomi-pakke II behandles nå i Rådet og Europaparlamentet	24

Forordningsforslag om emballasje og emballasjeavfall.....	24
Meddelelse om biobasert, biologisk nedbrytbar og komposterbar plast.....	25
Forslag til revidert industriutslippsdirektiv behandles i Rådet og Europaparlamentet	26
Forslag til økodesignforordning behandles i Rådet og Europaparlamentet	27
Revidert grensekryssforordning behandles i Rådet og Europaparlamentet.....	28
Kjemikalieområdet	29
Forslaget til nytt miljøkriminalitetsdirektiv – Rådets posisjon er vedtatt.....	30
Ny handlingsplan om ulovlig handel med ville dyr og planter	31
Andre miljørelaterte forslag, herunder om taksonomien, aktsomhetsdirektivet, bærekraftsrapportering og revidert byggevareforordning.....	33
Politiske møter på ministernivå	34
Sveriges EU-formannskap.....	35

Et halvår med tsjekkisk formannskap

Høsten i EU har vært preget av den globale klima- og naturmangfoldkrisen, høye strømpriser og krig i Ukraina. Likevel har EU-prosesser innen klima og miljø stort sett fortsatt med uforminsket styrke, men med noen utsettelse. Særlig innen klima har fremdriften kanskje være større enn man kunne forvente denne høsten.

EUs formannskapsland har en nøkkelrolle i EU-prosessene. Som leder av Rådets arbeid og deres representant i trilogforhandlingene så spiller formannskapslandet en viktig rolle som regissør i EU. Det var Tsjekkia som tok over formannskapsrollen fra Frankrike 1. juli i år. Da tsjekkerne la frem sine prioriteringer for deres formannskapsperiode var ikke klima og miljø tillagt stor vekt. Forventningene blant mange var derfor at det svenske formannskapet, som tok over 1. januar 2023, skulle lukke mesteparten av klima- og miljøregelverkene som var til behandling. Formannskapslandet har nemlig en nøkkelrolle når det gjelder å oppnå enigheter om regelverksforslag.

Det tsjekkiske formannskapet har høstet mange lovord for sin innsats for å sikre fremdrift i EUs grønne giv. Visepresident og klimakommissær Timmermans takket Tsjekkia på rådsmøtet 20. desember for et profesjonelt og resultatorientert formannskap («outstanding performance») med resultater på klima og miljø langt over forventningene.

Hovedresultatene på miljø og klima i høst kan oppsummeres slik:

- Tsjekkerne har overgått forventningene på klimaområdet. Under deres formannskapsperiode er det oppnådd trilogienigheter om de mest sentrale delene av Klar for 55 (ETS, innsatsfordelingsforordningen (ESR) og forordningen for skog- og arealbruk (LULUCF)).
- Enighet om forordning om batterier som innebærer en regulering av produktet fra vugge til grav.
- Enighet om forordning om avskogingsfrie produkter i EU som et viktig bidrag til naturtoppmøtet i Montreal
- Sirkulær økonomi pakke II ble lagt frem av EU-kommisjonen 30. november med forslag til revidert emballasjedirektiv og meddelelse om biologisk, nedbrytbar og komposterbar plast.
- Nullforurensingspakken ble lagt frem av EU-kommisjonen 26. oktober. Den består av forslag til revidert luftkvalitetsdirektiv, revidert avløpsdirektiv og utvidelse av listen over forurensende stoffer i overflatevann og grunnvann.
- Forslag om endringer i forordning om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) og delegert rettsakt om fareklasser for hormonforstyrrende og andre farlige stoffer ble lagt frem av EU-kommisjonen 19. desember

EU bruker i økende grad milepæler som partsmøter på klima- og natur/miljø for å ferdigstille regelverk. Alle tre EU-institusjoner har vist kompromissvilje for å få sentralt regelverk på plass slik at andre land kan følge etter. Eksempel på dette er at en fikk til trilogienigheter om både CO2-krav til produsenter av lette kjøretøy, ESR og LULUCF innen uke 2 av COP27 i Egypt. Et annet eksempel er at medlemslandene (Rådet), Europaparlamentet og Kommisjonen rett før naturtoppmøtet i Montreal ble enige i trilogforhandlinger om en forordning for å forhindre omsetning av produkter på EU-markedet som bidrar til avskoging og skogforringelse.

Sirkularitet har vært et gjennomgående tema i kommisjonens regelverksforslag vare seg det gjelder avløpsdirektivet, emballasjedirektivet, økodesignforordningen mv.

Det er imidlertid utfordrende at Kommissjonens fremleggelse av revidert kjemikalieforskrift, REACH, er blitt utsatt gang på gang. Dette til tross for press fra REACH-Up landene og i det siste også fra deler av industrien. Manglende oppdatering av REACH hemmer utvikling av regelverk innenfor sirkulær økonomi der giftfrie kretsløp står sentralt.

Forslag som berører forbrukermakt er også blitt forsinket. «Right to Repair» forslaget er blitt forsinket fra Europakommisjonens side etter at «Regulatory Scrutiny Board» (RSB) avslo Europakommisjonens forslag i slutten av oktober. Det er blitt jobbet videre med dette og forslaget skal etter planen legges frem i 1.kvartal 2023. Forslaget om villedende miljømarkedsføring – dokumentering av miljøavtrykk som i Brussel kalles for «Green Claims» er også blitt forsinket. Planen er at det legges frem i 1. kvartal 2023.

Klima

Gjennombrudd i «Klar for 55»-pakken - EUs klimapolitikk for 2030 tar form

Europakommisjonen la 14. juli 2021 fram en pakke med lovforslag som skal bidra til at EU når sitt oppdaterte klimamål for 2030. Pakken kalles Fit for 55 (Klar for 55) ettersom EUs stats- og regjeringssjefer 11. desember 2020 ble enige om å øke EUs klimamål for 2030 fra minst 40 prosent reduserte utslipp til minst 55 prosent reduserte nettutslipp, sammenlignet med 1990. For bakgrunn viser vi til halvårsrapporten for [høsten 2021](#) og [våren 2022](#).

Det er nå halvannet år siden «Klar for 55»-pakken ble lagt frem. Det har sammenfalt med en svært krevende tid for Europa der forsvar, energikostnader og energisikkerhet har vært på toppen av den politiske agendaen. Fremdriften for «Klar for 55»-pakken har likevel vært svært god. Rådet, Europaparlamentet og Kommisjonen ble før jul enige om de mest sentrale forslagene i «Klar for 55»-pakken.

Det vil ta tid før regelverkene er endelig vedtatt. Først skal avtalene godkjennes av COREPER (EU-ambassadørene) og ministrene i Rådet samt ansvarlig komité i EP og EP i plenum. Disse prosessene ventes å være klart i løpet av våren. Før de endelige regelverkene publiseres i «Official Journal» så må de oversettes til alle EUs språk.

Ettersom vi enda ikke har fullt innsyn i alle enighetene så er oppsummeringene hovedsakelig basert på pressemeldinger fra Rådet, Europaparlamentet og Kommisjonen.

Enighet om fremtidens kvotesystem (ETS1+2) og sammenhengen ETS/CBAM samt det sosiale klimafondet (SCF)

I helgen 16. til 18. desember 2022 ble Rådet (formannskapslandet Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen i trilogforhandlinger enige om revisjon av EUs kvotesystem og opprettelsen av det sosiale klimafondet (SCF). Avtalen innebar også enighet om innhold i karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM) samt opprettelsen av kvotehandel for skipsfart, veitrafikk og bygg.

Ambisjonen i ETS øker fra 43 prosent reduserte utslipp i 2030 sammenlignet med 2005 til 62 prosent. Dette er én prosent høyere enn det Kommisjonen foreslo og det Rådet stilte seg bak. Med det følger også en brattere nedgang i antall tilgjengelige kvoter. Lineær reduksjonsfaktor (LRF) blir 4,3 prosent i perioden 2024-2027 og 4,4 prosent i perioden 2028-2030. Man er enige om engangsletting av 90 millioner kvoter i 2024 og 27 millioner kvoter i 2026. Det innføres generelt strengere krav for å motta gratiskvoter i ETS (energirevisjoner og dekarboniseringsplaner). EU-lands ETS-inntekter skal utelukkende finansiere klimatiltak.

Det ble bekreftet at skipsfart skal inn i ETS med 40 prosent av utslippene i 2024, 70 prosent i 2025 og 100 prosent i 2026. Halve strekningen for seilaser til og fra tredjeland må betales for i ETS.

Det tas sikte på at avfallsforbrenning kommer inn i ETS i 2028. Sektoren skal først rapportere sine utslipp.

Innovasjonsfondet styrkes fra dagens størrelse på 450 millioner kvoter til 575 millioner kvoter. Enighetene innebærer at det også blir spissede utlysninger i Innovasjonsfondet for maritim sektor, luftfarten og CBAM-sektorene.

Moderniseringsfondet styrkes ved at ytterligere 2,5 prosent av auksjonsinntektene fra kvotene i ETS går til land som har 75 prosent eller mindre av EUs gjennomsnittlige bruttonasjonalprodukt.

Kvotehandel for veitrafikk og bygg (såkalt ETS2) skal innføres fra 2027. I tillegg skal drivstoff i «visse andre sektorer» omfattes. Lineær reduksjonsfaktor fra 2024 er 5,10 og 5,38 fra 2028. Sikkerhetsmekanismer innføres slik at kvoteprisen ikke blir for høy. Dersom kvoteprisen overstiger 45 euro per tonn CO₂ (tilsvarende rundt 1 kr per liter drivstoff) så vil det frigjøres 20 millioner kvoter. ETS2 utsettes et år om energiprisene i 2026/2027 er på samme nivå som i dag. Midlertidig unntak fra ETS2 kan gis til land med høyere karbonavgift enn kvotesystemet.

Enighet om at et sosialt klimafond (SCF) opprettes i forbindelse med ETS2. SCF er 65 milliarder euro fra 2026 til 2032, men det er også enighet om medfinansiering fra EUs medlemsland slik at størrelsen blir 86,7 milliarder euro. Fondet finansieres gjennom auksjon av ETS2-kvoter, men vil starte allerede i 2026 ved at man auksjonerer 50 millioner kvoter fra det alminnelige ETS. Direkte inntektsstøtte kan utgjøre maksimalt 37,5 prosent av utgiftene i SCF.

I trilogien ble man enige om utfasingstakten på «gratiskvoter» for sektorene omfattet av karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM), noe som korresponderer med innfasing av «CBAM-betaling». Takten er slik: 2026: 2,5%, 2027: 5%, 2028: 10%, 2029: 22,5%, 2030: 48,5%, 2031: 61%, 2032: 73,5%, 2033: 86%, 2034 - 100%. I 2034 er altså «gratiskvoter» for CBAM-sektorene fullt faset ut og CBAM-betaling fullt faset inn. Inntektene fra salg av 47,5 millioner kvoter skal kanaliseres til CBAM-industri for forhindring av karbonlekkasje for eksportrettet industri, leser man fra EPs pressemelding (*«an estimated 47.5 million allowances will be used to raise new and additional financing to address any risk of export-related carbon leakage»*). Det er uklart fra offentlig informasjon hva dette innebærer, for eksempel hvilke tillatelser det er snakk om og hvor/hvordan auksjonsinntektene skal kanaliseres. Innen 2026 (et år før iverksetting av CBAM) skal Kommisjonen se nærmere på hvordan CBAM vil virke, inklusive på karbonlekkasje for EUs eksportrettede industri, og evt. foreslå justeringer.

Les mer i pressemeldingene fra [Kommisjonen](#), [Rådet](#) og Europaparlamentet ([ETS](#) og [SCF](#)).

Det er ventet at EPs miljøkomité vil behandle enigheten i februar 2023 og at det går til plenumsavstemning i mars. Deretter vil Rådet vedta tekstene.

Man ble samtidig enige om markedsstabiliseringsreserven i ETS – den såkalte ETS MSR.

Trilogenighet om ETS luftfart

Natt til 6. desember ble Rådet (formannskapsland Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen enige om [endelig inkludering av luftfarten i EUs kvotesystem](#).

Luftfarten mister sine vederlagsfrie utslippstillatelser («gratiskvoter») i 2026, som er et år tidligere enn foreslått av Kommisjonen. Da vil det altså være ordinær auksjonering for luftfarten. Utfasing skjer gradvis med 25 prosent reduksjon i 2024 og 50 prosent reduksjon i 2025.

Dagens omfang av EU ETS for luftfart beholdes med kun interne EØS-flyvninger, men det skal foretas en ny vurdering innen 1. juli 2026. Vurderingen vil baseres på hvordan utviklingen i det globale markedsbaserte klimavirkemidlet CORSIA ([Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation](#)) i FNs luftfartsorganisasjon (ICAO) har vært.

Flyvninger mellom EØS-området og tredjeland som ikke har skrevet under CORSIA uansett omfattes av EU ETS i 2027.

Luftfarten er kilde til mange drivhusgasser, men til nå har kun CO₂ blitt priset. Man har blitt enige om at det fra 2025 innføres rapporteringskrav for alle drivhusgasser, for eksempel NO_x, SO_x og sotpartikler. Etter en evaluering i 2027 skal Kommisjonen i 2028 foreslå disse drivhusgassene inn i ETS.

En er blitt enige om at inntekter fra omsetning av 5 millioner utslippstillatelser i Innovasjonsfondet skal gå til null- og lavutslippsteknologi for luftfarten.

Det skal settes av 20 millioner utslippstillatelser mellom 1. januar 2024 og 31. desember 2030 til luftfartøy som benytter bærekraftig flydrivstoff («Sustainable Aviation Fuels, SAF»).

Det ble enighet om unntak til 2030 for flyvninger mellom fjerntliggende territorier («outermost regions») i et og samme EØS-land og flyvninger mellom en lufthavn i et EØS-land til et fjerntliggende territorium tilhørende det samme landet.

Les mer i pressemeldinger fra [Rådet](#), [EP](#) og [Kommisjonen](#).

Det er ventet at EPs miljøkomité vil behandle enigheten i februar 2023 og at det går til plenumsavstemning i mars. Deretter vil Rådet vedta tekstene.

Man ble 15. november 2022 [enige](#) om hvordan man skal innføre CORSIA i EU. Enigheten er vedtatt av Europaparlamentet, men avventer endelig beslutning fra ministrene i Rådet.

EU-enighet om klimaregelverket for skog- og arealbruk («LULUCF»)

Natt til 10. november 2022 ble Rådet (formannskapsland Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen enige om revidert LULUCF-forordning. Dette er et sentralt regelverk i «Klar for 55»-pakken og handler om klimagassutslippene fra skog- og arealbruk i EU frem mot 2030. Foreløpig avtaletekst kan leses [elektronisk](#).

EU er enige om at målet for LULUCF-forordningen strammes inn slik at netto karbonopptak fra skog og arealer i 2030 skal være minst 310 millioner tonn CO₂-ekv. – eller rundt 15,8 prosent mer enn gjennomsnittlig nettoopptak i perioden 2016-18. Hovedsakelig er det landenes allerede rapporterte utslipp og opptak samt deres andel av forvaltet areal i EU som avgjør hvor mye ekstra nettoopptak landene fordeles.

Kommisjonen foreslo opprinnelig at medlemsstatene etter 2026 skulle få årlige nasjonale mål i LULUCF-sektoren. Trilogenigheten innebærer at kun 2030-målene er bindende mens målene for 2026-29 er veiledende. Samtidig skal det ha blitt enighet om at underoppfyllelse av målene for 2026-29 skal medfølge krav om tilsvarende overoppfyllelse i 2030 med et påslag på åtte prosent. For særlig interesserte finnes de nasjonale 2030-målene i dette [vedlegget](#).

Det skal fortsatt være mulig å handle «LULUCF-kreditter» mellom medlemsland samt at landene skal kunne benytte seg av utslippsenheter («AEAer») fra innsatsfordelingsforordningen for oppfyllelse av LULUCF-mål.

Flere mener at EU med enigheten om LULUCF-forordningen har økt EUs klimamål for 2030 fra «minst 55 prosent» til 57 prosent, sammenlignet med 1990. Dette kan man lese fra Europaparlamentets pressemelding om saken, men dette har også blitt [gjentatt](#) av klimakommissær Frans Timmermans. EUs klimalov fastsetter nemlig at EU skal nå minst 55 prosent netto klimagassreduksjon i 2030 sammenlignet med 1990, men at nettoopptak kun kan maksimalt utgjøre 225 millioner tonn CO₂-ekv. av måloppnåelsen. Tallet 225 mill. tonn CO₂-ekv skal være fremskrevet nettoopptak i 2030 uten ytterligere tiltak. LULUCF-forordningen setter et 2030-mål på 310 mill. CO₂-ekv. Med dette sikter EUs regelverk på ytterligere 85 mill. tonn CO₂-ekv. i nettoopptak i 2030, eller opp mot 57 prosent klimagassreduksjoner i 2030 sammenlignet med 1990. Europaparlamentet så det som en seier da de iilogforhandlingene om Klimaloven fikk Kommisjonen til å [love](#) at de ville legge frem et LULUCF-forslag som hadde et nettoopptaksmål på minst 300 millioner tonn CO₂-ekv. i 2030. «57-prosent-poenget» [ble løftet allerede da](#).

Les pressemeldinger fra [Rådet](#), [Europaparlamentet](#) og [Kommisjonen](#).

Endelig tekst må nå vedtas av ansvarlig komité i EP og deretter EP i plenum. Etter dette vil Rådet måtte vedta de endelige tekstene. Det ventes at dette er klart i løpet av våren.

EU enige om regelverk for ikke-kvotepliktige klimagassutslipp frem mot 2030.

Natt til 8. november 2022 ble Rådet (formannskapsland Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen enige om revidert innsatsfordelingsforordning («effort sharing regulation», ESR). Dette er regelverket for de ikke-kvotepliktige klimagassutslippene i EU frem mot 2030 (hovedsakelig transport, jordbruk, bygg og avfall). Foreløpig avtaletekst kan leses [elektronisk](#).

EU er enige om at målet for innsatsfordelingsforordningen strammes inn fra 30 prosent til 40 prosent kutt i klimagassutslippene på EU-nivå i 2030 sammenlignet med 2005. Som tidligere er det brutto nasjonalprodukt som er den primære fordelingsnøkkelen for de nasjonale målene under EU-målet på 40 prosent, som varierer fra 10 prosent til 50 prosent.

En diskusjon har vært knyttet til hvordan banen i utslippsbudsjettet i ESR skal se ut. Kommisjonen foreslo at det skulle være en justering i 2025 i lys av usikkerheten rundt hvordan ikke-kvotepliktige klimagassutslipp vil hente seg inn etter koronapandemien. Det ble enighet om justering i 2025, men at den skal kunne slå ut både i strammere og mer romslige utslippsbudsjett for perioden 2026-30. I tillegg oppnådde man enigheter om en rekke andre beregningstekniske sider av utslippsbanen.

En annen diskusjon var hvor mange årlige utslippsenheter («annual emissions allowances», AEA) en skal kunne spare og låne («banking and borrowing») mellom år for oppfyllelse av utslippsforpliktelsen. Når det gjelder sparing skal landene kunne spare 75 prosent av overskuddet i 2021 og 25 prosent av overskuddet frem til 2029. Når det gjelder lån legges det opp til at medlemslandene fra 2021 til 2025 kan bruke 7,5 prosent av utslippsenhetene fra det kommende år til oppfyllelse for gjeldende år. Fra 2026 til 2029 er dette tallet 5 prosent.

Det har vært uenighet rundt hvor fleksibelt systemet skal være med hensyn til overføring av utslippsenheter mellom land dersom et land forventer å overoppfylle sitt utslippsmål et gitt år. Slike overføringer kan altså utføres i forkant av utslippsoppgjørene. Rådet ønsket at grensen for dette skulle settes på 10 prosent for perioden 2021 til 2025 og 20 prosent for perioden 2026 til 2029. EP ville at dette skulle begrenses til 5 prosent for hele perioden. Kommisjonen hadde opprinnelig ikke foreslått å endre dagens regel som er hhv. 5 prosent og 10 prosent. Resultatet skal ha blitt 10 prosent fra 2021 til 2025 og 15 prosent fra 2026 til 2029. Endringen påvirker ikke bestemmelsen i gjeldende ESR om at landene fritt kan selge sitt overskudd etter det er beregnet og kontrollert.

Les pressemeldinger fra [Rådet](#), [Europaparlamentet](#) og [Kommisjonen](#).

Endelig tekst må nå vedtas av ansvarlig komité i EP og deretter EP i plenum. Etter dette vil Rådet måtte vedta de endelige tekstene. Det ventes at dette er klart i løpet av våren.

Fra 2035 sier EU adjø til nye person- og varebiler med forbrenningsmotor.

27. oktober 2022 landet Rådet (formannskapsland Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen en avtale i forhandlingene om forordningen med CO2-krav til produsenter av lette kjøretøy. Dette var det første ferdigforhandlede regelverket i «Klar for 55»-pakken. Foreløpig avtaletekst kan leses [elektronisk](#).

EU bruker sin markedsrett for å drive gjennom overgangen til nullutslippsteknologi i person- og varebilsegmentet. Kjøretøyprodusenter må fase ut nye person- og varebiler med forbrenningsmotor frem til 2035. Deretter skal alle nye lette kjøretøy i det indre marked være nullutslippsbiler.

Samtidig er dette et detaljert regelverk med blant annet både kreditter, unntak og fortalettekst om muligheten for syntetiske drivstoff. En kan likevel slå fast at med den nye forordningen er forbrenningsmotoren for nye lette kjøretøy i Europa snart historie.

Endelig tekst må nå vedtas av ansvarlig komité i EP og deretter EP i plenum. Etter dette vil Rådet måtte vedta de endelige tekstene. Det ventes at dette er klart i løpet av våren.

Ingen trilogenighet enda om regelverk for bærekraftig drivstoff til luftfarten («ReFuelEU Aviation»)

Det ble ikke enighet mellom Rådet (formannskapsland Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen om forordningen kalt «[ReFuelEU Aviation](#)». Dette er et regelverk for å fremme bruken av bærekraftig flydrivstoff, såkalt «SAF» (sustainable aviation fuels).

Det blir opp til det innkommende svenske EU-formannskapet å finne en enighet om saken første halvår i 2023. Sakene det må bli enighet om er blant annet hvor ambisiøse målene for SAF skal være, når målene skal gjelder fra og hva som skal telle som SAF.

Trilogforhandlingene om bærekraftig drivstoff i skipsfarten i gang («FuelEU Maritime»)

Europaparlamentet vedtok 19. oktober 2022 sin [posisjon](#) til forordningen som skal fremme bruk av bærekraftige drivstoff i skipsfarten, det såkalte «FuelEU Maritime»-regelverket.

Rådet hadde allerede før sommerferien vedtatt sin [posisjon](#) til forordningen. Forhandlingene om forordningsforslaget er derfor i gang mellom Rådet, Europaparlamentet og Kommisjonen. Trolig vil det bli en forhandlingsenighet i løpet av den svenske formannskapet første halvår 2023.

Trilogenighet om karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM)

Rådet (formannskapsland Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen ble 13. desember enige om karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM). Rammene for den nye mekanismen er derfor vedtatt. Samtidig ble EU i ETS-forhandlingene enige om viktige elementer av hvordan CBAM skal innføres, for eksempel ved utfasing av «gratiskvoter» og innfasing av «CBAM»-avgift.

Omfanget av CBAM foreslått av Europakommisjonen - jern og stål, sement, aluminium, kunstgjødsel og elektrisitet – utvides med hydrogen, indirekte utslipp under særskilte betingelser, enkelte innsatsvarer og enkelte ferdigvarer som skruer og bolter av jern og stål.

CBAM vil tre i kraft 1. oktober 2023. Ved utgangen av overgangsperioden (3 år) skal Europakommisjonen vurdere om CBAM skal omfatte flere varer, herunder «organic chemicals» og «polymers». Der er et mål å inkludere alle varer som omfattes av ETS innen 2030. På pressekonferansen ble det opplyst at vareomfanget det er enighet om omfatter 55-60 pst. av alle industriutslipp i EU.

Les pressemeldinger fra [Rådet](#), [Europaparlamentet](#) og [Kommisjonen](#).

Endelig tekst må nå vedtas av ansvarlig komité i EP og deretter EP i plenum. Etter dette vil Rådet måtte vedta de endelige tekstene. Det ventes at dette er klart i løpet av våren.

Lite fremdrift i diskusjonene i Rådet om revidert energiskattedirektiv

Kommisjonens forslag til et [revidert energiskattedirektiv](#) ble fremlagt i juli 2021 og er del av «Klar for 55»-pakken. Kommisjonen vil at avgift på energiprodukter skal være en del av virkemidlene for å gjøre EU klimanøytralt innen 2050. Gjennom et revidert energiskattedirektiv ønsker Kommisjonen å skattlegge energiprodukter og elektrisitet på en måte som gjør at utslippene reduseres i større grad enn etter dagens regler, for å legge til rette for at energi- og klimamålene nås. Det innebærer blant annet en oppdatering av listen over hvilke energiprodukter som skal skattlegges, justering av satsstrukturen, samt mindre rom for unntak og satsreduksjoner i nasjonal lovgivning.

En av de sentrale endringene i direktivet, er at minimumsavgiftene skal fastsettes etter produktets energiinnhold, og ikke lenger etter volum. Videre er det foreslått at energiprodukter benyttet av luftfart og maritim sektor nå skal bli avgiftspliktige. Det er også foreslått å oppheve muligheten for differensiering av avgiftssatsen basert på om et energiproduktet anvendes i eller utenfor virksomhet.

Endringene i energiskattedirektivet skulle i utgangspunktet vedtas samtidig med de øvrige reglene i «Klar for 55»-pakken, men det har vist seg å være mer tidkrevende å oppnå enighet om dette direktivet enn om de øvrige delene av pakken. Hovedgrunnen er at det i Rådet krever enstemmighet å få vedtatt regelverket.

Det tsjekkiske formannskapet utarbeidet høsten 2022 et kompromissforslag hvor også den pågående energikrisen ble tatt i betraktning. Det tsjekkiske formannskapets egen redegjørelse for arbeidet med direktivet høsten 2022 fremgår av punktene 18 til 41 i [dette dokumentet](#).

Rådet og Europaparlamentet diskuterer egne forhandlingsposisjoner til regelverksforslagene til reduksjon av kortlevde klimagasser

Kommisjonen la 5. april 2022 frem forslag til to nye forordninger om strengere kontroll med fluorholdige drivhusgasser (såkalte F-gasser (HFK, PFK, SF6)) og ozonreducerende stoffer. Disse forslagene er en del av Kommisjonens arbeid med å redusere klimagassutslipp. Det er beregnet at gjennomføring av forslagene kan redusere EUs klimagassutslipp med i alt 490 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2050. Se halvårsrapport fra våren 2022 for bakgrunn.

Miljøministrene i Rådet diskuterte 20. desember forslagene, men det er ikke grunnlag for en rådsposisjon enda. Det er ventet enighet i Rådet i løpet av det svenske formannskapet. Første anledning vil være miljøministerrådsmøtet 16. mars 2023. I Europaparlamentet er forslagene fortsatt til behandling i miljøkomiteen. Komitéinnstillinger og avstemming i plenum forventes første halvår 2023.

Kommisjonen foreslår en sertifiseringsordning for karbonfjerning

Kommisjonen la 30. november 2022 frem et lenge varslet forslag til opprettelse av et frivillig rammeverk for pålitelig sertifisering av karbonfjerning av høy kvalitet – en ny såkalt sertifiseringsordning for karbonfjerning. Forslaget er en [forordning](#). Konsekvensutredningen kan leses [her](#). Det er også laget en side for [spørsmål og svar](#) om forslaget. Videre har Kommisjonen også lagt ut et [faktaark](#).

Analyser viser at EUs klimamål og temperaturmålet i Parisavtalen er avhengig av karbonfjerning. Ifølge Kommisjonen kan “karbonfjerningsaktiviteter” deles i tre:

- 1) permanent lagring (“permanent storage”) er enten såkalt BECCS (“*bio-energy with carbon capture and storage*”) eller DACCS (“*direct air capture with capture and storage*”),
- 2) “carbon farming” (naturlig opptak) er drift av jord, arealer eller skog som enten øker karbonopptaket eller reduserer karbonutslipp. Dette er knyttet til LULUCF og EUs felles jordbrukspolitikk (CAP).
- 3) Karbonlagring i produkter (“carbon storage in products”) som for eksempel i treprodukter.

Det understrekes fra Kommisjonen at deres forslag ikke omfatter fossil karbonfangst- og lagring (CCS) eller karbonfangst- og bruk (CCU). Kommisjonen skriver at dette er med på å resirkulere eller lagre karbon, men fjerner ikke karbon fra atmosfæren.

Kommisjonen ønsker med sitt forslag å ta de første steg i retning av opprettelsen av et marked for karbonfjerning. Man vil sikre at karbonfjerningen i et slikt marked oppfyller kriterier som gjør at en kan stole på dets positive effekt. Kommisjonen ønsker også å forhindre grønnvasking. Kommisjonen trekker selv frem at de vil prioritere karbonfjerning som bidrar til naturmangfold. Videre påpeker Kommisjonen at de i årene fremover, støttet av «rundt 70» eksperter, vil videreutvikle sertifiseringsarbeidet innen karbonfjerning. Denne ekspertgruppen vil ha et møte i løpet av første kvartal i 2023.

I arbeidet med sertifisering av karbonfjerning skal fire ledende kriterier, i kreativ EU-stil kalt “QU.A.L.ITY”, legges til grunn:

- 1) **Quantification** - karbonfjerningen må bli nøye målt og kvantifisert.
- 2) **Additionality** - karbonfjerningen må gå lenger enn eksisterende praksis og lovkrav
- 3) **Long-term storage** - karbonfjerningssertifikater skal være knyttet til lengden karbon er fjernet fra atmosfæren.
- 4) **Sustainabil**ITY**** - karbonfjerningen må hegne om eller fremme EUs andre miljømål som klimatilpasning, sirkulærøkonomi, vann og marine ressurser samt naturmangfold.

QU.A.L.ITY er nærmere beskrevet i punkt to i Kommisjonens side for [spørsmål og svar](#) om forslaget – og naturligvis i forslaget selv.

En del organisasjoner har allerede sagt at karbonfjerning tar fokus bort fra arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Konfrontert med dette i dagens pressekonferanse sa klimakommissær Timmermans at disse kritikerne tydeligvis ikke har lest EUs klimalov. Der står det nemlig at nettoopptak kun kan telle som 225 millioner tonn CO₂-ekv. i EUs klimamål for 2030. Dermed vil alt man gjør på karbonfjerning være et tillegg.

Norge levert i mai 2022 [høringsinnspill](#) til EUs arbeid med sertifiseringsordningen for karbonfjerning.

Trilogforhandlinger om revidert fornybardirektiv

EU-kommisjonen la fram et [forslag](#) om revidert fornybardirektiv i juli 2021. Kommisjonen

sitt opprinnelige forslag innebar et mål om en fornybarandel på 40 prosent innen 2030. Kommisjonen foreslo imidlertid å øke dette målet til 45 prosent i forbindelse med «REPowerEU»-planen i mai i fjor. Rådet vedtok sin [posisjon](#) i juni i fjor og går inn for en fornybarandel på 40 prosent innen 2030. Parlamentet vedtok sin [posisjon](#) i september i fjor og vil øke fornybarmålet til 45 prosent. Trilogforhandlingene om revideringen av fornybardirektivet begynte i fjor høst og vil fortsette under det svenske rådsformannskapet. Trolig vil det bli en forhandlingsenighet i løpet av første halvår 2023.

Trilogforhandlinger om revidert energieffektiviseringsdirektiv

EU-kommisjonen la fram et [forslag](#) om revidert energieffektiviseringsdirektiv i juli 2021. Rådet vedtok sin [posisjon](#) i juni i fjor og ønsker blant annet et mål om reduksjon på 36 prosent for sluttbruk og 39 prosent for primærenergi innen 2030 (sammenlignet med 2007-fremskrivninger). Parlamentet vedtok sin [posisjon](#) i september i fjor og går inn for en reduksjon på 40 prosent for sluttbruk og 42,5 prosent for primærenergi. Trilogforhandlingene om revideringen av energieffektiviseringsdirektivet begynte i fjor høst og vil fortsette under det svenske rådsformannskapet. Trolig vil det bli en forhandlingsenighet i løpet av første halvår 2023.

Revidert bygningsenergidirektiv

EU-kommisjonen la fram [forslag](#) om revidert bygningsenergidirektiv i desember 2021. Rådet vedtok sin [posisjon](#) 25. oktober i fjor. Rådet går inn for at alle nye bygg skal være utslippsfrie fra 2030. Dette kravet skal gjelde fra 2028 for alle nye *offentlige* bygg. Eksisterende bygg skal gjøres utslippsfrie innen 2050. Noen unntak vil gjelde, blant annet for historiske og religiøse bygninger. Rådet ønsker også nye minimumsstandarder for energiytelsen til eksisterende bygninger, og maksterskler for energiytelsen til eksisterende ikke-boligbygg. Det skal blant annet fastsettes krav for å sikre at alle nye bygg blir utformet på en måte som optimerer potensialet for produksjon av solenergi. For eksempel vil Rådet installere solenergi på alle nye offentlige og næringsbygg av en viss størrelse innen utgangen av 2026 og på alle nye boligbygg innen utgangen av 2029. Parlamentet har hittil ikke vedtatt en posisjon.

Forslag til forordning om reduksjon av metanutslipp fra energisektoren

EU-kommisjonen la fram et [forslag](#) til forordning om reduksjon av metanutslipp i energisektoren i desember 2021. Forslaget introduserer blant annet nye krav til måling, rapportering og verifisering av metanutslipp i olje-, gass- og kull-sektoren. Forslaget inkluderer også regler for lekkasjedeteksjon og -reparasjon, samt forbud mot ventilering og fakling (med noen få unntak). Metanutslipp fra EUs energiimport skal også dokumenteres. Rådet vedtok sin [posisjon](#) 19. desember. I Parlamentet tas det sikte på enighet tidlig i 2023 (trolig vil ITRE og ENVI-komiteene stemme over et utkast til posisjon 1. mars).

Hydrogen- og avkarboniseringspakken

EU-kommisjonen la fram [forslag](#) til en hydrogen- og avkarboniseringspakke i desember 2021. Forslaget består av en forordning og et direktiv som skal sikre en omstilling til et velfungerende marked for fornybare gasser, naturgass og hydrogen. De nye forslagene opphever direktiv om felles regler for det indre gassmarkedet nr. 73/2009 og forordning om betingelser for adgang til gasstransmisjonsnett nr. 715/2009. Disse er en del av EØS-avtalen. Rådet diskuterte saken under energiministtermøtet 19. desember i fjor, men har så langt ikke kommet til enighet om en posisjon. I Parlamentet ventes det en avstemning i ITRE-komiteen 23. januar, og saken vil trolig behandles i plenum 13.–16. februar. Det ventes trilogforhandlinger i første halvår i år.

REPowerEU: endringer i fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet og bygningsenergidirektivet

EU-kommisjonen la i mai i fjor fram en rekke forslag under «REPowerEU»-planen, for å gjøre EU uavhengig av russiske energileveranser. Blant disse et var forslag til endringer i fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet og bygningsenergidirektivet. Parlamentet vedtok en [posisjon](#) 14. desember i fjor. Rådet vedtok en [posisjon](#) 19. desember i fjor. Rådet og parlamentet vil forhandle om forslaget i forbindelse med de pågående trilogforhandlingene om fornybardirektivet.

REPowerEU: raskere konsesjonsbehandling av fornybare energiprojekt

EU-kommisjonen la 9. november i fjor [fram forslag](#) til midlertidige kriseregler for raskere utbygging av fornybar energi. Forslaget innebærer at fornybar energi vil defineres som en særlig offentlig interesse («overriding public interest»). Det legges opp til spesielt rask konsesjonsbehandling av solenergi på hustak, varmepumper og oppgradering av eksisterende kraftverk. Rådet kom til [enighet](#) om forslaget under energiministermøtet 19. desember i fjor. Forslaget er hjemlet i EU-traktatens artikkel 122, og trenger bare Rådets godkjenning.

Miljø

Trilogenighet om batteriforordningen

Rådet (ved EU-formannskapsland Tsjekkia), Europaparlamentet og Kommisjonen ble 9. desember enige om forslaget til [batteriforordning](#) av 10. desember 2020. Forordningen skal erstatte det eksisterende batteridirektivet som tatt inn i EØS-avtalen. For bakgrunn så anbefales det å lese halvårsrapportene for [høst 2020](#), [vår 2021](#), [høst 2021](#) og [vår 2022](#).

Enigheten ble oppnådd i den fjerde trilogforhandlingen i rekken, men det har vært nær 50 tekniske møter i mellom trilogforhandlingene. Dette gjenspeiler den tekniske kompleksiteten og omfanget av forslaget.

Det vil være en enorm økning i etterspørselen etter batterier de kommende år. Med enigheten er det lagt opp til at batterimarkedet i EU vil utvikle seg i sirkulær og bærekraftig retning. Med forordningen ønsker EU også å legge rammer for egen batteriindustri som kan konkurrere på andre egenskaper enn kun pris.

Batteriforordningen regulerer fra «vugge til grav» batteriers egenskaper for klima, miljø, sirkularitet og bærekraft. Batteriforordningen er ny generasjon regelverk som vil være «blå kopi» for kommende EU-reguleringer for verdikjeder og/eller produkter.

Det innføres strenge aktsomhetskrav for råmaterialene som er benyttet i batterier som omsettes i det indre marked. Det gis unntak for små- og mellomstore bedrifter.

Forordningen vil dekke hele livssyklusen til alle typer batterier. Det har vært en diskusjon om hvordan omfanget til forordningen skal være, for eksempel var ikke opprinnelig batterier for lette transportmidler (elsykler o.l.) inkludert. Det er de nå.

Fra 2024 vil man gradvis innføre kvantitative mål for karbonfotavtrykk, resirkulerbart materiale, holdbarhet m.m. Disse kravene strammes inn over tid og skiller seg for øvrig noe fra Kommisjonens forslag.

Innsamlingsprosenten for bærbare batterier skal være 45 prosent i 2023, 63 prosent i 2027 og 73 prosent i 2030. Tilsvarende for batterier for lette transportmidler er 51 prosent i 2028 og 61 prosent i 2031.

Nye batterier skal inneholde gjenvunnede materialer: 16 prosent kobolt, 85 prosent bly, 6 prosent litium og 6 prosent nikkel. Det skal informeres hvor mye resirkulert materiale det er i batterier. Dette er ikke datert i pressemeldinger, men jeg går ut ifra at dette gjelder fra 2030.

Det innføres gjenvinningsmål for litium på 50 prosent i 2027 og 80 prosent i 2031.

Fra midten av 2025 skal det innføres et utvidet produsentansvar.

Innen 31. desember 2030 skal Kommisjonen vurdere utfasing av ikke-ladbare bærbare batterier.

Det innføres QR-koder for batterier og «digitale pass» for batterier i elektriske kjøretøy.

Det er lagt opp til en mengde av sekundærlovgivning med flere titalls delegerede rettsakter ventet etter 2024.

Les pressemeldinger fra [Rådet](#), [Europaparlamentet](#) og [Kommisjonen](#).

Endelig tekst må nå vedtas av ansvarlig komité i EP og deretter EP i plenum. Etter dette vil Rådet måtte vedta de endelige tekstene. Det ventes at dette er klart i løpet av våren.

Enighet om forordning for å forhindre omsetning av produkter på EU-markedet som bidrar til avskoging og skogforringelse

Natt til 6. desember ble Rådet, Europaparlamentet og EU-kommisjonen enige om ovennevnte forslag. Teksten fra trilogforhandlingene kan leses [HER](#)

Forordningen omfatter følgende produkter: storfekjøtt, kakao, kaffe, palmeolje, soya, tømmer, gummi samt avledete produkter som sjokolade, møbler, lær, printede papirprodukter og utvalgte produkter som inneholder palmeolje.

Kommisjonen lanserte 17. november 2021 et forslag til forordning om avskogingsfrie produkter [her](#). Formålet er å minimere EUs globale bidrag til avskoging og skogforringelse, redusere EUs bidrag til klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold globalt, samt å bidra til at etterspørsel og handel med bærekraftige og lovlige produkter øker. Forordningen stiller krav om at råvarer og produkter som plasseres på EUs indre marked eller eksporteres fra EU er avskogingsfrie, produsert i henhold til opprinnelseslandets lover og at de dekkes av en aktsomhetserklæring. Produkter og råvarer som ikke oppfyller disse kravene er det forbudt å omsette, importere eller eksportere. Forordningen inneholder også et benchmarking system som deler inn produsentlandene i lavrisiko-, høyrisiko- eller standardland. Risikonivå vil spille inn på virksomheter og store forhandlers risikoforebygging. Europaparlamentet fikk gjennomslag for styrking av tekst om ivaretagelse av menneskerettigheter, særlig urfolks og lokalsamfunns rettigheter.

Avskoging defineres som konvertering av skog til jordbruk. Når det gjelder definisjon av skogforringelse definerte kommisjonen dette som høstingsmetoder som ikke er bærekraftige og som forårsaker reduksjon eller tap av biologisk eller økonomisk produktivitet.

Ifølge Rådets pressemelding [her](#) presiseres dette nå til å gjelde strukturelle endringer i skogdekket, i form av konvertering av «naturally generated forests» eller primærskog til plantasjeskog eller til annen skogkledd mark.

Relevante produkter og råvarer må være produsert på arealer som ikke har blitt avskoget etter 31.12.2020. Trevirke må være høstet uten å forårsake skogforringelse etter 31.12.2020.

Ansvarlige myndigheter i medlemslandene pålegges å utføre kontroll («checks») av operatører og omsettere for å sikre at de følger forpliktelsene i forordningen. Denne plikten tilpasses graden av risiko i produsentlandene.

Neste skritt:

Resultatet fra trilogforhandlingene ble godkjent av medlemslandenes EU-ambassadører rett før jul og skal ennå godkjennes av Europaparlamentet og til slutt formelt også av Rådet. Forordningen vil tre i kraft 20 dager etter at den er publisert i EU Official Journal, men enkelte artikler vil gjelde først 18 måneder deretter.

Forordningen er markert som EØS-relevant. Spørsmålet om EØS-relevans er foreløpig til vurdering på norsk side.

Lovforslag om restaurering av natur behandles i Rådet og Europaparlamentet

Kommisjonen presenterte den 22. juni en forordning om restaurering av natur [HER](#). Forslaget er en oppfølging av EUs biodiversitetsstrategi fra 2020 og må ses i lys av at 80 prosent av naturen i EU er i dårlig stand. Alle økosystemer i skog, jordbruksarealer, marine områder, ferskvann og urbane områder må derfor restaureres. Det foreslås bindende mål og tidsfrister for iverksettelse av tiltak. Målet er at i 2030 skal minst 20 prosent av EUs arealer omfattes av nye tiltak. Frem mot 2050 skal ytterligere tiltak iverksettes i alle områder der økosystemene er dårlige. Kommisjonen har i sitt forslag prioritert økosystemer med de største potensialer for å binde karbon og forebygge og redusere klimaendringer som tørke og flom. Innenfor EUs budsjett for 2021 – 2027 er det satt av 100 milliarder Euro (9 prosent av EUs totale budsjett) for å bevare biodiversiteten og restaurere naturen i EU.

Kommisjonen foreslår tiltak for å øke antall pollinatorer, øke grønne områder i byene, bedre jordbruket og skogbrukets økosystemer, restaurering av myr, forbedre de marine habitater og øke antall fritt-flytende elver.

Det var debatt om forslaget på miljørådsmøtet 20. desember som fokuserte på 1) ambisjonsnivået i forslaget og tidsfrister og 2) prinsippet om ikke-forringelse av natur (non-deterioration).

Visepresident Timmermans presenterte forslaget og fremhevet fordelene med sunne og robuste økosystemer som kan dempe effektene fra klimaendringene og som gir oss økosystemtjenester som pollinering og dermed et viktig bidrag til matsikkerheten. Kommisjonens beregninger viser at kostnadene ved å bevare naturen er langt lavere enn kostnadene på sikt for å ikke gjøre det. Vi blir flere på kloden og mindre arealer per innbygger, derfor nødvendig at disse arealene brukes på en bærekraftig måte uten å forringe naturen.

Det tsjekkiske formannskapet viste til at omfattende fremskritt om forslaget er gjort i rådet: [HER](#) Forslaget ble også diskutert på landbruksministermøtet 21. november.

Flere land viste til at tidsplanen for ulike tiltak er for stram og at det er begrenset kapasitet og kompetanse nasjonalt til å kartlegge områder og til overvåkning. Noen land påpekte at prinsippet om ikke-forringelse av natur er vanskelig i områder der man ikke har kartlagt tilstanden. Det var delte meninger om hvorvidt restaureringskravene kun bør omfatte habitater som er beskyttet under Habitatdirektivet og Natura 2000. Flere medlemsland var skeptiske til kravene om restaurering i byområder og at betingelsen bør være at dette kommer befolkningen til gode. For eksempel er det byer i distriktene som er omgitt av natur, dette burde ikke kreve planting av trær e.l. i selve byen. Flere påpekte viktigheten av samstemthet med eksisterende lovgivning som Habitatdirektivet, Vannrammedirektivet og Natura 2000.

Gjennomgående temaer var ønske om mer fleksibilitet i gjennomføringen av forordningen, ivaretagelse av nasjonale forhold, adgang til EU-finansering og at tidslinjen for gjennomføring bør være realistisk. Noen land motsatte seg indikatorer for skog på EU-nivå. Mange land pekte på utfordringer med restaurering av myr.

Neste skritt:

Behandlingen av forslaget fortsetter under det svenske formannskapet våren 2023. Målet er å bli enige om Rådets posisjon i løpet av våren slik at trilogforhandlingene med parlamentet og kommisjonen kan starte høsten 2023. Miljøkomitéen (ENVI) i parlamentet forventes å behandle et 1. utkast til rapport fra komiteen 12. januar 2023.

Nullforurensingspakken behandles nå i Rådet og Europaparlamentet

I EUs «Handlingsplan for null forurensning» fra mai 2021 under den grønne given har kommisjonen identifisert en rekke tiltak som skal bidra til å forbedre luftkvaliteten i Europa. Den såkalte nullforurensningspakken («zero pollution package») ble lagt frem av kommisjonen 26. oktober og er en etterlengtet oppfølging av handlingsplanen. Samfunnsnyttene ved gjennomføring av forslaget vurderes å være mye større enn kostnadene i form av bedre helse, redusert dødelighet, reduserte kostnader i helsesektoren, lavere sykefravær, bedre miljø mv. Pakken består av følgende deler:

Revisjon av luftkvalitetsdirektivene

Revisjonen av luftkvalitetsdirektivene [her](#) som tar sikte på å bringe EUs retningslinjer for luftkvalitet nærmere WHO's anbefalinger. Formålet med revisjonen er også å forbedre luftkvalitetsregelverket, inkludert bestemmelser om sanksjoner og informasjon til offentligheten om luftkvalitet samt å styrke luftkvalitetsmålinger, modellering og tiltaksutredninger.

Det europeiske miljøbyrået (EEA) publiserte i april i år en luftkvalitetsvurdering her som viser at 96 prosent av byboerne i Europa blir utsatt for høyere nivåer av fint svevestøv enn det som er anbefalt i de oppdaterte helsebaserte retningslinjene fra Verdens helseorganisasjon (WHO).

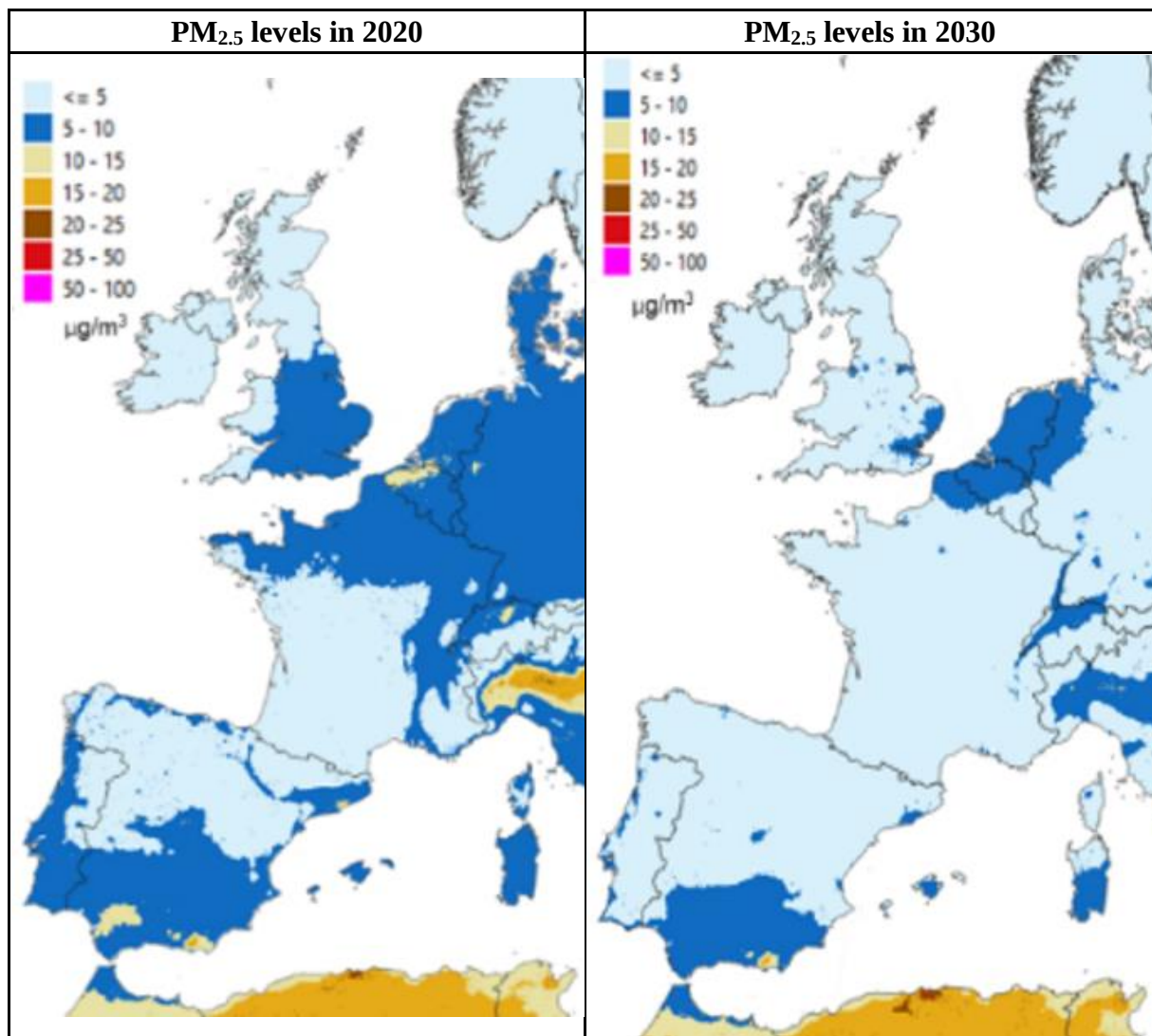
For svevestøv (PM 2.5) foreslår kommisjonen en grenseverdi på 10 mikrogram per kubikkmeter ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) som er strengere enn i det nåværende direktivet men ikke like ambisiøst som i WHO-retningslinjene der det er 5 mikrogram per kubikkmeter luft ($\mu\text{g}/\text{m}^3$). Kommisjonen legger opp til regelmessige oppdateringer av standardene i tråd med den seneste vitenskapelige og teknologiske utviklingen. Den første oppdateringen vil finne sted i 2028.

Videre inneholder forslaget bestemmelser om styrket håndheving, inklusive adgang til rettsmidler for allmennheten, kompensasjon for helseskader og avskrekkende straff for brudd på regelverket. Allmennheten skal også kunne reise kollektive søksmål gjennom organisasjoner dersom de trues av helseskadelig forurensning som bryter med EU-lovgivningen. Forslaget tilrettelegger for mer grenseoverskridende samarbeid innen luftkvalitet.

Kommisjonen foreslår også forenkling og forbedringer i luftkvalitetsmålinger og økt bruk av modellering. Det er foreslått å utvide luftkvalitetsmålinger til andre stoffer «of emerging concern» som ultrafine partikler, svart karbon og ammoniakk.

For å forbedre åpenheten rundt luftforurensning innføres en forpliktelse til å informere allmennheten om mulige helseeffekter som en følge av dårlig luftkvalitet samt å gi anbefalinger i slike tilfeller.

Kommisjonen ønsker med forslaget å oppnå en dramatisk forbedring i luftforurensning i Europa innen 2030, illustrert med dette bildet:

(WHO guidelines: $<5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, annual; 2030 proposal: $<10 \mu\text{g}/\text{m}^3$; current directive: $<25 \mu\text{g}/\text{m}^3$)^[1]

Revisjon av avløpsdirektivet (Review of the urban wastewater treatment directive)

Avløpsdirektivet inneholder krav til rensing av avløpsvann fra byområder/tettsteder. Kommisjonen har nå lagt frem forslag til revidert avløpsdirektiv med strengere rensekra $\ddot{u}$ ver [her](#). Håndtering av avløpsvann skal skje på en mer kostnadseffektiv måte. For å nyttiggjøre seg avløpsvann som ressurs, foreslås det at avløpssektoren blir energinøytral innen 2040 og mer gjenbruk av slam som et ledd i en sirkulær økonomi.

Forpliktelsen om å behandle avløpsvann utvides til kommuner med minst 1000 innbyggere (i dag er grensen 2000). Det er blant annet foreslått krav om rensing av næringssalter, nye standarder for mikroforurensing og bedre overvåkning av forekomster av mikroplast.

For å bekjempe kraftige regn som en følge av klimaendringene innføres det krav om integrerte vannforvaltningsplaner i større byer. Dette omfatter også overvåkning av innholdet av virus i avløpsvann, for eksempel CoV-SARS-19 og antibiotikaresistens. En ny og utvidet produsentansvarsordning for produsenter av medisiner og kosmetikk innføres i tråd med «forurenser-betaler-prinsippet».

EU-landene må sikre adgang til sanitærhygiene for alle, særlig for sårbare og marginaliserte grupper.

Reviderte lister for forurensende stoffer i overflatevann og grunnvann

Dette initiativet [her](#) er også et ledd i oppfølgingen av EUs nullforurensningsplan.

Kommisjonen har argumentert for at en revisjon er nødvendig for blant annet å integrere vannkvalitetsmål i alle berørte sektorer, for å redusere kjemikalieforurensing og for å bidra til administrative forenklinger og digitalisering. 25 stoffer med veldokumenterte skadelige effekter på naturen og helse tilføyes listen. Disse inkluderer:

- PFAS, kalles også for “evige kjemikalier” og brukes i klær, møbler, brannslukningsmidler mv.
- en rekke **pestisider**, og glyfosat
- **Bisphenol A**, komponent i plastemballasje;
- Enkelte smertestillende og infeksjonsdempende medisiner og antibiotika

De nye reglene anerkjenner også de kumulative effektene av ulike stoffer. I tillegg vil standardene for 16 andre forurensende stoffer oppdateres, inkludert tungmetaller og industrikjemikalier.

Det var diskusjon på miljørådsmøtet 20. desember om nullforurensningspakken («øvrige saker»).

Veien videre

Forslagene i nullforurensningspakken vil nå behandles av Europaparlamentet og Rådet. Målet er å bli enige om Rådets posisjon under Sveriges formannskap. Etter at forslagene er vedtatt vil de tre i kraft progressivt: 2030, 2040 og i 2050 for å gi industrien og myndigheter tid til å tilpasse seg kravene. Forslagene er markert som EØS-relevante.

Sirkulær økonomi-pakke II behandles nå i Rådet og Europaparlamentet

EU-kommisjonen la 30. november frem sirkulær økonomi pakke II som inneholder forslag til forordning om emballasje og avfall fra emballasje her som erstatter dagens emballasjedirektiv samt en meddelelse om biobasert, nedbrytbar og komposterbar plast.

Forslaget om dokumentering av miljøavtrykk for å unngå villedende markedsføring ("green claims initiative") skulle også blitt lagt frem som en del av den sirkulære økonomi-pakken II, men forslaget er blitt forsinket og blir antagelig lagt frem i 2023.

Ihht Europas grønne giv skal all emballasje på EU-markedet kunne materialgjenvinnes eller ombrukes innen 2030. EUs nye handlingsplan for sirkulær økonomi ble lagt frem i 2020 og inneholdt 35 initiativer/tiltak for å bli lagt frem i perioden 2020-2023. Kommisjonen presenterte 30. mars 2022 pakke nr 1 med lovforslag og initiativer for å fremme bærekraftige produkter. Kommisjonens sirkulær økonomi pakke II tar for seg flere av de gjenstående spørsmålene som reduksjon av emballasje og nedbrytbar plast. Dette er viktige rettsakter fra kommisjonen for å sikre harmonisering «level playing field» i det indre markedet for design og håndtering av emballasje. I dag brukes 40 % av plasten og 50 % av papir i EU til emballasje.

Forordningsforslag om emballasje og emballasjeavfall

EUs emballasjedirektiv ble oppdatert i 2015. Kommisjonens forslag til forordning om emballasje og emballasjeavfall ble lagt frem 30. november [HER](#) og vil erstatte emballasjedirektivet i tråd med «one-in-one-out» prinsippet. Begrunnelsen er at en forordning gir et harmonisert rammeverk som gjelder likt for alle medlemsland (ordrett) og fra samme tidspunkt. Forordningsforslaget skjerper kravene til emballasje ytterligere. Det skjer blant annet gjennom å innføre bærekraftskrav og en forpliktelse om at kun emballasje som er i tråd med forordningen kan omsettes på EU-markedet. Målsetningen er å redusere mengden emballasje og at emballasje på EU-markedet skal kunne gjenbrukes eller materialgjenvinnes. Vekt, volum og lager av emballasje skal minimeres. Landene bli pålagt å redusere mengden emballasjeavfall per person sammenlignet med 2018 med 5 % innen 2030, 10 % innen 2035 og 15 % innen 2040.

Forordningen vil komplettere flere regelverk som for eksempel økodesign-forordningen og batteriforordningen.

For å styrke markedet for materialgjenvunnet plast og redusere forbruk av jomfruelig plast, foreslår kommisjonen innblandingskrav for materialgjenvunnet plast. EU-kommisjonen ønsker også å sikre en reduksjon i bruk av plastbæreposer, og foreslår at ingen EU/EØS-land kan bruke mer enn 40 plastbæreposer per person i løpet av 2025, eller tilsvarende i vekt.

EU-kommisjonen foreslår også obligatorisk panteordning for plastflasker og drikkebokser i metall, slik Norge har hatt i mange år allerede.

Det innføres en tottrinns-prosess for krav knyttet til materialgjenvunnet materiale: fra 1. januar 2030 må det dokumenteres hvorvidt emballasje er i samsvar med kriterier for gjenvinning. Fra 1. januar 2035 vil kravene tilpasses for å sikre at innsamling og sortering av emballasje og gjenvinning skjer i et omfang («recycled at scale») som er i tråd med underliggende regelverk.

Forordningen legger opp til en samsvarsprosedre/-erklæring for produsenter for å dokumentere at emballasje er designet i tråd med bærekraftskriteriene i forordningen og merket på riktig måte. Når det gjelder utvidet produsentansvar forutsettes det at en operatør

som omsetter emballasje på EU-markedet oppretter et system for gjenvinning/ombruk av emballasje i tråd med krav i Anneks VII. Forslaget inneholder også vilkår for når emballasje skal anses som komposterbart avfall.

Forslaget regulerer videre farlige stoffer i emballasje og nevner særlig bly, kadmium, kvikksølv og seksverdig krom. Farlige stoffer i emballasje hindrer gjenvinning av emballasje som ellers kan fungere som sekundært materiale for videre bruk.

Som for flere andre rettsakter fra kommisjonen i det siste legges det opp til at detaljerte bærekraftskrav som kriterier for gjenvunnet materiale, beregningsgrunnlag og annen metodikk vil utvikles i delegerte eller implementerende rettsakter.

Kommisjonen ønsker med forslaget også bedre kontroll av etterlevelse gjennom å følge emballasjestrømmer («packaging flows»), innsamlingsrater, rapportering til nasjonale myndigheter mv.

For å bistå kommisjonen med utvikling av underliggende regelverk med detaljerte krav opprettes det et «Packaging forum» bestående av medlemslandene og andre aktører.

Neste skritt

Forslaget til emballasjeforordning vil bli behandlet av Europaparlamentet og Rådet før regelverket vedtas i EU. Miljøkomitéen (ENVI) har fått ansvar for behandling av emballasjeforordningen i Europaparlamentet.

Fra norsk side innebærer det at emballasjedirektivet som er innlemmet i EØS-avtalen vil erstattes med denne forordningen.

Meddelelse om biobasert, biologisk nedbrytbar og komposterbar plast

Kommisjonens meddelelse («Communication») omfatter bruk og merking av biobasert, biologisk nedbrytbar og komposterbar plast [HER](#) og ble lagt frem 30. november. Målet med meddelelsen er å veilede EU i politikk- og regelverksutviklingen på dette området og bidra til at markedet kun benytter seg av bærekraftige løsninger. Kommisjonen ønsker å bidra til mer klarhet rundt disse begrepene: hva kan kalles for biologisk nedbrytbar plast? Dette må kunne dokumenteres og skal ikke oppfattes som en «lisens» til å forsøple. Merkeordninger må ikke være misvisende slik at forbrukere bidrar til plastforsøpling.

Sinkevicius påpekte at biobasert og nedbrytbar plast representerer både nye muligheter og utfordringer. I meddelelsen peker man på en rekke ulike plasttyper, og man kan skille mellom de som er laget av fossile råvarer og de som er laget av biologiske råvarer (biobasert plast). Et annet skille er om platen er nedbrytbar eller ikke. Alle disse plasttypene kan forårsake negative miljøkonsekvenser. Bionedbrytbar plast kan redusere kvaliteten på gjenvunnen plastråvare hvis den blir sortert sammen med konvensjonell plast. Samtidig kan biobasert og bionedbrytbar plast være mer bærekraftige alternativer til plast laget av fossile råvarer og som ikke kan brytes ned. Med meddelelsen ønsker kommisjonen å sikre en positiv miljøeffekt ved å bruke biobasert og nedbrytbar plast på en bærekraftig måte. Gjennom en tydeliggjøring og gjennomgang av positive vs negative effekter ved de ulike variantene av plast vil det også være enklere å utforme økodesignkrav for bærekraftige produkter.

Forslag til revidert industriutslippsdirektiv behandles i Rådet og Europaparlamentet

EU-kommisjonen la 22. april 2022 fram en revisjon av industriutslippsdirektivet for å tilpasse det strategiene i Europas grønne giv, les forslaget [HER](#) . Forslaget bygger på den overordnede tilnærmingen i det eksisterende industriutslippsdirektivet, som i dag dekker rundt 50 000 store industrianlegg og gårdsbruk med intensivt husdyrhold i Europa. De nye reglene vil ifølge kommisjonens forslag dekke flere utslippskilder, gjøre tillatelser mer effektive, redusere administrative kostnader, øke åpenheten og gi mer støtte til banebrytende teknologier og innovasjon.

Det var diskusjon om kommisjonens forslag på miljørådsmøtet i oktober. Diskusjonen fokuserte særlig på spørsmål knyttet virkeområdet, herunder krav til husdyrhold. Jfr at virkeområdet for direktivet foreslås utvidet til å inkludere de største produksjonsenhetene for storfe. De største enhetene for svin og fjørfe er allerede inkludert i dagens direktiv, men terskelverdiene senkes og flere enheter skal omfattes. Flere medlemsland hadde innvendinger mot dette fordi de mente det vil få store konsekvenser for mindre landbruksenheter, true matsikkerheten og at det bør gis muligheter for unntak fra grenseverdier («derogation procedures»). Miljøkommissær Sinkevicius begrunnet forslaget med at det ikke dekker “*small farms, but will provide a health benefit, compared to the current directive covering only farms with 250 head of livestock and that “few family farms (SMEs) will be affected”*”. Han pekte også på behovet for å redusere de store metan- og ammoniakkutslippene fra landbruket.

Andre spørsmål som ble diskutert gjaldt sanksjoner og erstatning. Medlemslandenes rettslige systemer varierer på sanksjons- og erstatningsområdet og de fleste medlemsland ønsker at sanksjoner ved brudd på direktivet og erstatning for helseskader må reguleres på nasjonalt nivå.

Det var også en statusrapport fra det tsjekkiske formannskapet om behandlingen i Rådet på miljørådsmøtet i desember.

Neste skritt: Europaparlamentet og Rådet forventes å vedta hver sin posisjon til forslaget under det svenske formannskapet. Deretter vil trilogforhandlingene starte opp med mål om å bli enige.

Forslag til økodesignforordning behandles i Rådet og Europaparlamentet

EU-kommisjonen la 30. mars 2022 frem et rammeverk som skal sikre bærekraftige og sirkulære produkter. Dette er en viktig del av Europas grønne giv. Rammeverket inneholder en melding om hvordan bærekraftige produkter skal bli den nye normen og forslag til en ny økodesignforordning. Forordningen vil erstatte dagens økodesigndirektiv, og vil både stille flere krav til produkter og gjelde for flere typer produkter enn de som er omfattet av dagens økodesigndirektiv. I dag omfatter direktivet energirelaterte produkter. Forslaget omfatter ikke mat, for eller medisiner.

Et av hovedmålene med økodesignforordningen er å redusere negativ miljøpåvirkning i hele livssyklusen til produkter. Dette inkluderer blant annet krav til produkter om holdbarhet og mulighet for ombruk, oppgradering, reparasjon, redusert innhold av kjemikalier i produkter som hindrer sirkularitet, krav til grønne offentlige anskaffelser mv.

Det har vært debatt om forslaget til økodesignforordning både i konkurranserådets og miljørådets møter i hhv. september og oktober. Forslaget til økodesign-forordning er blitt godt mottatt av landenes konkurranse- og miljøministre. Les forslaget [HER](#).

Det tsjekkiske formannskapet la frem en framdriftsrapport om behandlingen av økodesignforordningen på møte i konkurranseevnerådet 1. desember. Framdriftsrapporten illustrerer den positive mottakelsen som forordningen har fått samtidig som den nevner utfordringene knyttet til eventuell økt administrativ byrde for små- og mellomstore bedrifter, bruken av delegerte rettsakter, håndtering av usolgte varer og ivaretagelse av konfidensialitet i de digitale produktpassene som er under utarbeidelse.

Neste skritt:

Målet er å bli enige om medlemslandenes posisjon til forordningen under Sveriges formannskap våren 2023. Rapportøren i Europaparlamentets miljøkomité (ENVI) presenterte sitt utkast til rapport om forslaget 6. desember. Behandlingen i EP fortsetter med sikte på å vedta posisjon til forordningen.

Revidert grensekryssforordning behandles i Rådet og Europaparlamentet

Dette reviderte lovforslaget ble lagt frem av kommisjonen 17. november 2021 [HER](#) og har som mål å fremme resirkulering av avfall internt i EU på tvers av landegrensene, forhindre eksport av avfall som ikke behandles forsvarlig til tredjeland og redusere ulovlig eksport av avfall.

Forslaget behandles nå i Rådet og Parlamentet. Det var en framdriftsrapport på miljørådsmøtet 20. desember. Et av de utestående spørsmålene er hvordan digitalisering av dokumentasjon ved forsendelse av avfall skal fungere. Europaparlamentets miljøkomité (ENVI) ble enige om sin rapport 1. desember, les [HER](#) .

Neste skritt: Det forventes enighet om Rådets posisjon under det svenske EU-formannskapet. Europaparlamentet vil ha avstemning i januar om miljøkomitéens rapport/innstilling. Utfallet vil være parlamentets posisjon i de kommende trilogforhandlingene med Rådet og kommisjonen.

Kjemikalieområdet

De varslede endringene i CLP-forordningen om klassifisering, merking og pakking av kjemikalier ble lagt frem av kommisjonen på overtid 19. desember [HER](#) sammen med den delegerte rettsakten om fareklasser for hormonforstyrrende stoffer og andre farlige kjemikalier, se [HER](#).

Revisjonen av REACH-forordningen lar vente på seg til tross for påtrykk fra de såkalte REACH-UP landene bestående av 10 medlemsland i EU og Norge (disse landene er pådrivere for strengere kjemikalielovgivning). Fremleggelse ligger inne i kommisjonens arbeidsprogram for 4. kvartal 2023, men det er mulig at kommisjonen fremskynder fremleggelse til våren/sommeren.

Neste skritt:

Endringene i CLP-forordningen vil bli behandlet av Rådet og Parlamentet.

Den delegerte rettsakten forventes å tre i kraft i begynnelsen av 2023 etter granskning (scrutiny) fra Rådet og Europaparlamentet.

Forslaget til nytt miljøkriminalitetsdirektiv – Rådets posisjon er vedtatt

Medlemslandene i EU ble 9. desember enige om Rådets posisjon til nytt miljøkriminalitetsdirektiv. Medlemslandene har redusert ambisjonsnivået i kommisjonens forslag. Dette gjelder særlig lengden på straff og beregning av bot for juridiske personer.

Kommisjonen la frem forslag til nytt miljøkriminalitetsdirektiv 15. desember 2021 som en følge av evaluering i 2019-2020 som viste at direktivet var utdatert, og at flere definisjoner ble ansett som vage. Samtidig med dette forslaget, la Kommisjonen frem en melding om miljøkriminalitet, hvor Kommisjonen fremhever fire hovedtrekk ved det nye forslaget: oppdatering og presisering av listen over lovbrudd som skal anses som miljøkriminalitet; styrking av strafferettslige sanksjoner, styrket håndheving og anerkjennelse og styrking av borgernes og sivilsamfunnets rolle. Forslaget fra kommisjonen definerer 20 nye kategorier av lovbrudd som miljøkriminalitet, herunder: forurensning som fører til eller kan medføre død eller betydelig skade, omsetning, produksjon og bruk av produkter eller stoffer i strid med forbud eller restriksjoner, håndtering av farlig avfall eller annet avfall når det fører til eller kan medføre død eller betydelig skade, skipsgjenvinning i strid med gjeldende forordning, omsetning av illegalt tømmer eller tømmerprodukter i det indre markedet, innføring og utsetting av fremmede organismer i strid med regelverket, ødeleggelse av habitat i vernede områder og alvorlige brudd på EUs kjemikalie- og luftkvalitetslovgivning som forårsaker betydelig skade på miljø eller menneskers helse.

Teksten med rådets endringsforslag i hevet skrift fins [HER](#)

Neste skritt

Europaparlamentet har ennå ikke vedtatt sin posisjon. Europaparlamentet v/ Antonius Manders (EPP) som er rapportør for JURI-komiteén (Legal Committee), har allerede tatt til ordet for harmonisering av sanksjoner og strengere straff. Forhandlingene med Rådet forventes derfor å bli vanskelige.

Det antas at trilogforhandlinger vil starte opp i mars-april 2023. Direktivet vurderes foreløpig til ikke å være EØS-relevant , les mer [HER](#) .

Ny handlingsplan om ulovlig handel med ville dyr og planter

EU-kommisjonen la torsdag 10. november frem en styrket handlingsplan for å bekjempe ulovlig handel med ville dyr og planter. Handlingsplanen må sees i sammenheng med den globale naturmangfoldkrisen, hvor en million arter av planter og dyr risikerer utryddelse.

Denne har følgende hovedprioriteringer:

- Bekjempe driverne bak ulovlig handel, herunder korrupsjon og organisert kriminalitet. Legger til rette for tiltak i hele forsyningskjeden.
- Styrking og håndheving av regelverk og politikk på nasjonalt nivå
- Styrking av globale partnerskap som omfatter opprinnelses-, produsent-, transitt- og importland
- Økt fokus på samfunnsmessige konsekvenser som sykdomsspredning fra dyr til mennesker og tap av levebrød for urfolk og lokalsamfunn som lever i pakt med naturen
- Handlingsplanen lener seg også på EUs nye forordning om digitale tjenester som skal bidra til å forhindre kjøp og salg av ulovlige varer og deling av ulovlig innhold på nettet

Europol har nylig rettet oppmerksomheten mot EU som en «hub» eller transittregion for handel med truede arter fra særlig Afrika og Asia [her](#). De mest vanlige funnene i EU-området er medisiner fra planter og dyr samt elfenben, koraller og reptiler. For å slå ned på krypskyting av elefanter ble det med virkning fra 19. januar 2022 innført et forbud mot både import av elfenben til EU, eksport av elfenben fra EU og all handel med elfenben innenfor EU. Dette omfatter også bearbeidede produkter fra elfenben.

EU-kommisjonens styrkede handlingsplan (melding) [her](#) vil gjelde for perioden 2023-2027 og er et ledd i oppfølgingen av EUs biodiversitetsstrategi. Den inneholder 69 tiltakspunkter, er en revisjon av handlingsplanen fra 2016 og var et viktig bidrag fra EU til partsmøtene under CITES (konvensjon om internasjonal handel med truede arter) og under konvensjonen om biologisk mangfold i år. Europaparlamentet har vært pådriver for en styrket handlingsplan og vedtok 5. oktober en resolusjon som oppfordret til et forbud mot slik ulovlig handel innen 2025. Handlingsplanen vektlegger også koblingene mellom ulovlig handel og digitalisering og e-handel. EUs forordning om digitale tjenester (Digital Services Act, DSA) er et nytt virkemiddel mot ulovlig handel på nett. DSA skal blant annet bidra til å forhindre kjøp og salg av ulovlige varer og deling av ulovlig innhold. DSA regulerer hvilket ansvar og forpliktelser tilbydere av digitale tjenester, som internettbaserte plattformer, har for ulovlig innhold. DSA definerer ikke hva som er ulovlig innhold, det gjøres i nasjonal rett eller annet EU-regelverk, men regulerer hvordan tilbyderne av digitale tjenester skal håndtere ulovlig innhold.

Eksempler på konkrete tiltak i handlingsplanen:

- Tverrsektoriell tilnærming gjennom henvisninger til relevant EU-lovgivning (Digital Services Act, Directive on corporate sustainability due diligence, Environmental Crime Directive, Directive on combating money laundering by criminal law, Directive on asset recovery and confiscation, etc.)
- Redusere etterspørsel gjennom informasjon og bevisstgjøring av forbrukere
- Oppfordring til samarbeid med relevante EU-byråer og programmer (Europol, Eurojust, EMPACT, ENPE, etc.).
- EUs handelspolitikk og -instrumenter må støtte tiltak mot handel med truede arter
- Tiltak for å bekjempe ulovlig handel i lys av økende digitalisering og e-handel. Her vil Digital Services Act kunne spille en rolle.
- Styrking av urfolks- og lokalsamfunns muligheter til å forvalte naturen og truede arter på en bærekraftig måte. Handlingsplanen varsler støtte til slike grupper.
- Medlemslandene skal rapportere om gjennomføringen av handlingsplanen

- Et system for kontroll av etterlevelse utvikles innen et år etter vedtak av handlingsplanen.

Neste skritt: Mottakelsen fra NGOer i Brussel har vært positiv og Rådet og Parlamentet oppfordres til å stille seg bak («endorse») handlingsplanen.

Andre miljørelaterte forslag, herunder om taksonomien, aktsomhetsdirektivet, bærekraftsrapportering og revidert byggevareforordning

Under taksonomiforordningen er **rettsaktene om screening kriterier** for de fire gjenværende målene (bærekraftig bruk og vern av havressurser, omstilling til en sirkulær økonomi, forurensning, biologisk mangfold og økosystemer) forsinket. Plattformen for bærekraftig finans leverte forslag til kriterier for disse fire målene 30. Mars 2022. I oktober offentliggjorde plattformen tillegg til disse kriteriene der blant annet jordbruk, skogbruk og maritim transport inngår. Disse omfattende forslagene danner grunnlag for kommisjonens arbeid med en delegert rettsakt om kriterier. Det er tidligere vedtatt kriterier for atomkraft og naturgass som trådte i kraft i EU i august 2022.

Et **nytt direktiv om selskapers bærekraftsrapportering** (Corporate Sustainability Reporting Directive) trådte i kraft 5. januar 2023, les [HER](#) . Plikten til å rapportere bærekraftinformasjon utvides til å gjelde alle foretak som defineres som store etter EUs regnskapsdirektiv. Selskapene må rapportere om deres påvirkning på miljø, menneskerettigheter, sosiale standarder og arbeidsetikk, basert på felles standarder.

Europakommisjonen la 23. februar 2022 fram forslag til **aktsomhetsdirektiv** (Corporate Sustainability Due Diligence) knyttet til skadevirkninger av selskapers virksomhet for menneskerettigheter, klima og miljø.

1. desember 2022 ble EUs ministre for konkurranseevne enige om en forhandlingsposisjon til direktivforslaget, les her: [HER](#) . Nå gjenstår Europaparlamentets (EP) posisjon, som er ventet i mai 2023. Når EP har sin forhandlingsposisjon klar vil alle tre EU-institusjoner starte forhandlinger.

EU-kommisjonens pakke for å fremme bærekraftige produkter og bærekraftige produktvalg fra mars 2022, inneholdt også forslag til en **revidert byggevareforordning**. Rådet og Parlamentet arbeider med å bli enige om sine posisjoner. Når dette har skjedd vililogforhandlingene starte, les mer om forslaget [HER](#) .

Politiske møter på ministernivå

Det er blitt avholdt to rådsmøter på miljø- og klima hhv 24. oktober i Luxemburg og 20. desember i Brussel. Miljøministrene vedtok i oktober rådskonklusjoner om EUs posisjon til COP27 om klima og EUs posisjon til COP15 om biologisk mangfold. Kommisjonen fikk også mandat fra Rådet til å forhandle en global avtale mot plastforurensing på vegne av EU. På agendaen var det også diskusjon om industriutslippsdirektivet (IED) og forslaget til økodesignforordning. Rådsmøtet vedtok en forordning om persistente organiske miljøgifter. På rådsmøtet 20. desember drøftet EUs klima- og miljøministre Kommisjonens lovforslag om restaurering av natur. I tillegg var det en rekke andre mindre diskusjoner, blant annet regelverksforslagene om f-gasser og ozonskadelige stoffer.

I tilknytning til disse møtene blir det avholdt frokostmøter for den såkalte «Green Growth Group» - som er en gruppe klimaambisiøse EU-land. Norge er også med i denne gruppen og deltok 24. oktober med klima- og miljøminister Espen Barth Eide og 20. desember med statssekretær Ragnhild Syrstad Sjoner fra Klima- og miljødepartementet.

Norge deltar også i "REACH Up" som er en gruppe land i EU og Norge som er pådrivere for et restriktivt kjemikalier regelverk. Miljøministrene møtes til middag kvelden før miljørådsmøtene. Det første møtet fant sted i Luxemburg 23. oktober med Tyskland som vertskap. Klima- og miljøminister Espen Barth Eide deltok fra Norge. Temaene var blant annet utsettelsen av revisjonen av kjemikalieforordningen REACH og strategien videre. Reach-Up middagen i desember ble unntaksvis ikke avholdt pga naturtoppmøtet i Montreal.

Det ble avholdt et uformelt miljøministtermøte 13-14. juli 2022 i Praha i Tsjekkia der temaene var COP15 under biomangfoldkonvensjonen (CBD), miljødelegatene i Ukraina i forbindelse med Russlands invasjon av landet og klimatilpasning. Norge deltok ved statssekretær Aleksander Heen fra Klima- og miljødepartementet.

Sveriges EU-formannskap

Sveriges formannskapsprogram ble publisert 14. desember, kan leses [HER](#) (miljø og klima s. 30-31).

De vil prioritere følgende:

- Utestående deler av Klar for 55-pakken (AFIR, RefuelEU Aviation, FuelEU Maritime, RED, EED, ETD, bygningsenergidirektivet)
- CO2-krav til produsenter av tunge kjøretøy
- Sertifiseringsordning for karbonfjerning
- F-gasser og ozon
- Industriutslippsdirektivet – rådets posisjon
- Grensekryssforordningen – rådets posisjon
- Nullforurensing, særlig revisjonen av luftkvalitetsdirektivet.
- Fremskritt på forslaget om restaurering av natur
- Sirkulær økonomi, herunder emballasjedirektivet, EU-regelverk om kjemikalier og giftfrie kretsløp i en sirkulær økonomi, økt innhold av gjenvunnet materiale i produkter
- Oppfølging av COP27 på klima og naturavtalen fra COP15